

UCHWAŁA TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

z dnia 7 marca 1995 r.

w sprawie ustalenia powszechnie obowiązującej wykładni art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym.

Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie:

przewodniczący: A. Zoll — prezes Trybunału Konstytucyjnego,

sędziowie Trybunału Konstytucyjnego: Z. Czeszejko-Sochacki, T. Dybowski (sprawozdawca), L. Garlicki, S. Jaworski, K. Kolasiński, W. Łączkowski, F. Rymarz, W. Sokolewicz, J. Trzeciński, B. Wierzbowski, J. Zakrzewska,

po rozpoznaniu na posiedzeniach w dniach 14 czerwca 1994 r., 11 i 17 stycznia, 7 i 21 lutego oraz 1 i 7 marca 1995 r. w trybie art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 470, z 1993 r. Nr 47, poz. 213 i z 1994 r. Nr 122, poz. 593) wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich o ustalenie powszechnie obowiązującej wykładni art. 13 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym przez przyjęcie, że uchwała Trybunału Konstytucyjnego podjęta na podstawie tego przepisu:

1. określa znaczenie nadane interpretowanej ustawie (przepisowi ustawowemu) przez prawodawcę przed i po podjęciu uchwały Trybunału Konstytucyjnego;

2. ustala powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw tym znaczeniu, że zobowiązuje wszystkie organy stosujące prawo i podmioty powołane do interpretacji przepisów na użytek innych podmiotów do zgodnego z tą wykładnią stosowania przepisów prawa i uwzględniania jej przy rozpatrywaniu wszystkich spraw będących w toku, w tym także wszczętych przed jej uchwaleniem, lecz nie zakończonych prawomocnymi rozstrzygnięciami do chwili ogłoszenia uchwały;

3. może stanowić podstawę dla wznowienia postępowania, jednakże w oparciu o przepisy k.p.k., k.p.c., k.p.a. lub inne obowiązujące normy postępowania przewidujące wznowienie i na zasadach przez te normy przewidzianych;

4. wiąże organy stosujące prawo także w sprawach zakończonych (stosunkach prawnych wyczerpanych), gdy dochodzi do wznowienia postępowania na podstawie stosownych przepisów (k.p.k., k.p.c., k.p.a. lub innych), oraz w sprawach rozpoznawanych na skutek rewizji nadzwyczajnej, jeżeli rewizja nadzwyczajna nie została orzeczona przed ogłoszeniem uchwały Trybunału Konstytucyjnego;

Dziennik Ustaw Nr 39

— 1379 —

Poz. 198

5. wiąże powszechnie od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw przez cały czas w sprawach rozpoznawanych na tle zinterpretowanego przepisu;

ponadto o ustalenie:

6. czy zakresem kognicji Trybunału Konstytucyjnego, przewidzianej w art. 13 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, jest objęta kompetencja ustalania powszechnie obowiązującej wykładni rozporządzeń wydawanych przez Radę Ministrów z mocą ustawy na podstawie art. 23 w związku z art. 52 ust. 2 pkt 2 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 84, poz. 426);

7. czy Trybunał Konstytucyjny może na podstawie art. 13 ustawy dokonać powszechnie obowiązującej wykładni przepisu, którego znaczenie zostało wcześniej ustalone przez Sąd Najwyższy w trybie art. 13 pkt 3 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 26, poz. 153 z późniejszymi zmianami) lub gdy Sąd Najwyższy odmówił podjęcia takiej uchwały;

8. czy Trybunał Konstytucyjny może podjąć po wydaniu uchwały w trybie art. 13 ustawy nową uchwałę, ustalającą z mocą powszechnie obowiązującą wykładnię tego samego przepisu ustawy dostosowaną do nowego kontekstu społecznego (aktualnego systemu wartości),

ustalił:

art. 13 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym należy rozumieć w ten sposób, że:

1. Trybunał Konstytucyjny tylko na wniosek wymienionych w tym przepisie podmiotów ustala, w drodze uchwały podjętej na posiedzeniu pełnego składu, powszechnie obowiązującą wykładnię ustaw, która to uchwała podana do wiadomości przez ogłoszenie w Dzienniku Ustaw określa wiążące rozumienie poddanego wykładni przepisu od dnia jego wejścia w życie przez cały czas jego

obowiązywania, chyba że Trybunał Konstytucyjny, uwzględniając zmianę kontekstu w czasie obowiązywania przepisu, ustalił inaczej;

2. dopuszczalność, zakres i tryb korygowania skutków aktów stosowania prawa dokonanych przed dniem ogłoszenia uchwały Trybunału Konstytucyjnego niezgodnie z rozumieniem przepisu ustalonym w tejże uchwale regulują właściwe przepisy;

3. użyte w art. 13 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym pojęcie „ustawa” oznacza także akty prawne z mocą ustawy, w tym również rozporządzenia wydane przez Radę Ministrów na podstawie art. 23 w związku z art. 52 ust. 2 pkt 2 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 84, poz. 426);

4. podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały, o której mowa w art. 13 pkt 3 ustawy z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1990 r. Nr 26, poz. 153 ze zmianami), lub odmowa podjęcia takiej uchwały nie ogranicza uprawnień podmiotów wymienionych w art. 13 ust. 1 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym do wystąpienia z wnioskiem o dokonanie wykładni powszechnie obowiązującej przepisów, których dotyczyła wspomniana uchwała Sądu Najwyższego;

5. na wniosek podmiotów wymienionych w art. 13 ust. 1 Trybunał Konstytucyjny może dokonać wykładni przepisu, który był już przedmiotem powszechnie obowiązującej wykładni Trybunału Konstytucyjnego, jeżeli wnioskodawca powołuje się na taką zmianę kontekstu przepisu, która uzasadnia inne jego rozumienie.

Przewodniczący: A. Zoll

Prezes Trybunału Konstytucyjnego

Sędziowie: Z. Czeszejko-Sochacki, T. Dybowski, L. Garlicki, S. Jaworski, K. Kolasiński, W. Łączkowski, F. Rymarz, W. Sokolewicz, J. Trzeciński, B. Wierzbowski, J. Zakrzewska